

● W dniu **22 grudnia 2008 r.** Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu monety upamiętniające 90. rocznicę powstania wielkopolskiego:

o nominałach:

200 zł wykonaną stemplem lustrzanym w złocie,

10 zł wykonaną stemplem lustrzanym w srebrze,

2 zł wykonaną ze stopu Nordic Gold stemplem zwykłym.

Narodowy Bank Polski

ma wyłączne prawo emitowania znaków
pieniężnych w Polsce.

Oprócz monet i banknotów powszechnego obiegu
NBP emituje także **monety i banknoty kolekcjonerskie.**

Emisja wartości kolekcjonerskich
stanowi okazję zarówno do upamiętniania
ważnych historycznych rocznic i postaci, jak i do rozwijania
zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją.

Od 1996 roku NBP emituje także
dwuzłotowe monety okolicznościowe
powszechnego obiegu ze stopu Nordic Gold.

Wszystkie monety i banknoty emitowane przez NBP
są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.

NBP

Narodowy Bank Polski

monety

MONETY EMISJI 2008 MONETY EMISJI 2008

Informacje o planie emisji
oraz sposobie nabycia monet na stronach:

www.nbp.pl

www.numizmatyka.nbportal.pl

Monety zostały wyprodukowane
w Mennicy Polskiej SA w Warszawie.

Skład i druk: Drukarnia NBP

90. rocznica powstania wielkopolskiego

90. rocznica powstania wielkopolskiego

● W listopadzie 1918 r. uciły strzały na wszystkich frontach pierwszej wojny światowej. Podpisany 11 listopada rozejm w Compiègne przewidywał powrót do granic z 1 sierpnia 1914 r., co oznaczało, że Wielkopolska nadal pozostawała w państwie niemieckim.

● W sytuacji rewolucyjnego zamętu, który ogarnął Niemcy, Wielkopolanie nie załamywali jednak rąk i wybrali własną reprezentację w postaci Naczelnej Rady Ludowej. Polacy dysponowali własnymi formacjami: Strażą Ludową oraz Strażą Służby i Bezpieczeństwa. Ćwiczenia wojskowe podjęto w gniazdach (ogniwach) Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Działały organizacje niepodległościowe: Polska Organizacja Wojskowa Zaboru Pruskiego i coraz liczniejsze samodzielne grupy bojowe. Brano pod uwagę wybuch powstania obejmującego wszystkie ziemie zaboru pruskiego. Liczono na pomoc Armii Polskiej we Francji oraz wojsk Ententy.

● Atmosfera stawała się coraz bardziej napięta. W dniu 26 grudnia 1918 r. entuzjastycznie witano w Poznaniu Ignacego Jana Paderewskiego. Następny dzień przyniósł wydarzenia dość nieoczekiwane dla przywódców polskiego ruchu niepodległościowego, którzy planowali czyn zbrojny w późniejszym terminie. Odpowiadając na polskie demonstracje, Niemcy postanowili zamianifestować swoją obecność w Poznaniu,

organizując 27 grudnia 1918 r. pochód. Na jego czele stanęli żołnierze miejscowego garnizonu, maszerując na hotel Bazar, gdzie przebywał Paderewski. W wielu punktach Poznania doszło do wymian ognia. Opanowanie miasta przez Polaków zakończyło się zdobyciem 6 stycznia 1919 r. Stacji Lotniczej na Ławicy.

● Wybuch walk w Poznaniu stał się hasłem do podjęcia akcji powstańczej na prowincji. Samorzutnie uformowały się pierwsze ochotnicze oddziały złożone przeważnie z mieszkańców jednej miejscowości. Sposób organizacji oddziałów był podobny jak w armii niemieckiej. Powstańcy wykorzystali moment zaskoczenia i na ogół niskie morale wojsk niemieckich, wyzwalając większość ówczesnego Poznańskiego. W północnej Wielkopolsce duże znaczenie miało wyzwolenie Gniezna i Wrześni. Stąd powstanie rozszerzyło się na Pałuki położone na północny wschód od Gniezna, Kujawy Zachodnie i powiaty nadnoteckie. Na zachodzie Wielkopolski rolę ośrodka organizacyjnego odegrał Grodzisk, a na południu Kościan. Najcięższe walki toczono pod Chodzieżą, Inowrocławiem, Kopanicą, Międzychodem, Nakłem, Rynarzewem i Szubinem.

● Na sukces powstania i wojskowe osiągnięcia organizacyjne znaczny wpływ mieli kolejni głównodowodzący: mjr Stanisław Taczak i gen. Józef Dowbor-Muśnicki oraz korpus oficerski. W połowie stycznia 1919 r. siły powstańcze liczyły około 15 tysięcy ochotników, a po miesiącu już dwa razy więcej. Powstała silna

armia, która w czerwcu 1919 r. liczyła ponad 102 tysiące żołnierzy, w tej liczbie 70 tysięcy w jednostkach liniowych. W końcu stycznia 1919 r. wprowadzono jednolite umundurowanie. Wyróżniały je wysoka rogatywka z pętlą w kształcie trefla z lewej strony oraz oznaki stopni wojskowych naszyte na rękawach i rogatywkach.

● Organizowanie i utrzymanie tej armii wymagało od Wielkopolan znacznych środków finansowych. Aż do listopada 1919 r. za finansowanie odpowiadała Naczelna Rada Ludowa. Wykorzystano rezerwy finansowe wielkopolskich banków i spółek oraz ofiarność Wielkopolan. Ogłoszono Pożyczkę Odrodzenia Polski. Generał J. Dowbor-Muśnicki szczególnie wysoko ocenił udział społeczeństwa w utworzeniu armii: „Nie zrobiłbym w Wielkopolsce połowy tego, co nazywano >>doborowym wojskiem<<, gdyby nie pomoc społeczeństwa (...)”.

● W dniu 28 czerwca 1919 r. podpisano pokój w Wersalu. Na kształt polskiej granicy zachodniej ogromny wpływ miała wielkopolska wiktoria, ponieważ do Polski włączono terytoria opanowane przez powstańców. Sukcesem było przyznanie Polsce obszarów niewyzwolonych przez powstańców, m.in. Bydgoszczy, Leszna, Rawicza i Zbąszynia.

Prof. dr hab. Janusz Karwat
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

MONETY EMISJI 2008 MONETY EMISJI 2008 MONETY EMISJI 2008 MONETY EMISJI 2008 MONETY EMISJI 2008 MONETY EMISJI 2008 MONETY EMISJI 2008

NOMINAŁ 200 ZŁ

metal Au 900/1000 ■ stempel lustrzany ■ średnica 27,00 mm
masa 15,50 g ■ wielkość emisji (nakład) 9.400 szt.

AWERS: U dołu z lewej strony wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Z prawej strony stylizowany wizerunek orła trzymającego w dziobie i szponach ogniwa rozerwanego łańcucha. W tle fragment apelu wydane przez dowództwo ostrowskiego okręgu wojskowego. U góry napis: 200 ZŁ. Z lewej strony i u dołu półkołem napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA oraz oznaczenie roku emisji: 2008. Pod lewą łapą orła znak mennicy: M/W.

REWERS: Stylizowany wizerunek szarżujących ułanów oraz strzelających z postawy klęczącej w ich kierunku żołnierzy niemieckich. U dołu napis: 90. oraz w otoku napis: ROCZNICA POWSTANIA WIELKOPOLSKIEGO.

Projektant monety: **URSZULA WALERZAK**

NOMINAŁ 10 ZŁ

metal 925/1000 Ag oraz farby: biała, czerwona oraz odcienie szarości
stempel lustrzany ■ średnica 32,00 mm
masa 14,14 g ■ wielkość emisji (nakład) 107.000 szt.

AWERS: U góry wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, po bokach orła oznaczenie roku emisji: 20-08. Pod orłem stylizowany wizerunek kolumny strzelców wielkopolskich podczas deflady. Na koniu dowódca oddziału. W otoku napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA. U dołu napis: 10 ZŁ. Pod lewą łapą orła znak mennicy: M/W.

REWERS: Z lewej strony stylizowany wizerunek noszonej przez powstańców wielkopolskich rozety w kolorach: białym i czerwonym z orłem w zróżnicowanych odcieniach szarości. Z prawej strony stylizowany wizerunek popiersia Ignacego Jana Paderewskiego. W tle fragment apelu wydane przez dowództwo ostrowskiego okręgu wojskowego. U góry napis: 90. ROCZNICA. U dołu napis: POWSTANIA/WIELKOPOLSKIEGO.

Projektant monety: **URSZULA WALERZAK**

NOMINAŁ 2 ZŁ

metal stop CuAl5Zn5Sn1 ■ stempel zwykły ■ średnica 27,00 mm
masa 8,15 g ■ wielkość emisji (nakład) 1.100.000 szt.

AWERS: Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, po bokach orła oznaczenie roku emisji: 20-08, pod orłem napis: ZŁ 2 ZŁ, w otoku napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA, poprzedzony oraz zakończony sześcioma perełkami. Pod lewą łapą orła znak mennicy: M/W.

REWERS: Stylizowany wizerunek popiersia Ignacego Jana Paderewskiego z głową opartą na dłoni. Na tle popiersia u dołu stylizowany wizerunek maszerującego pododdziału powstańców wielkopolskich. W otoku napis: 90. ROCZNICA POWSTANIA WIELKOPOLSKIEGO.

NA BOKU: ośmiokrotnie powtórzony napis: NBP, co drugi odwrócony o 180 stopni, rozdzielony gwiazdkami.

Projektant awersu: **EWA TYC-KARPIŃSKA**
Projektant rewersu: **URSZULA WALERZAK**